

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **X. Y.,** zast. Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2018, č. j. 2 Az 44/2016 - 51,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2018, č. j. 2 Az 44/2016 – 51, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 28. 6. 2016, č. j. OAM-4/ZA-P07-P16-2016, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 600 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. Pavla Čižinského, advokáta se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 28. 6. 2016, č. j. OAM-4/ZA-P07-P16-2016, neudělilo žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Z jeho žádosti, podané dne 28. 12. 2015 prostřednictvím matky žalobce jakožto jeho zákonné zástupkyně, z pohovoru s jeho matkou jakožto jeho zákonnou zástupkyní provedeného dne 22. 3. 2016 a z dalších důkazů obsažených ve správním spisu vyplynulo, že se žalobce narodil na území České republiky, jeho rodiče jsou uzbecké národnosti s kyrgyzskou státní příslušností a uprchli v roce 2010 ze země původu kvůli etnicky orientovanému násilí poté, co došlo k vypálení

jejich domu a znásilnění jeho matky, a mají strach se do své vlasti vrátit. Žalovaný v rozhodnutí uvedl, že žalobce, resp. jeho zákonná zástupkyně, nedeklarovali žádné potíže s ohledem na rasu žalobce, jeho pohlaví, národnost či z důvodu jeho politického přesvědčení a takový závěr nelze učinit ani nepřímo na základě tvrzení jeho rodičů. Podle zpráv o zemi původu, které si žalovaný vyžádal, Kyrgyzstán nelze označit za zemi s vysokým stupněm demokracie, vyskytují se i problematické případy v oblasti dodržování lidských práv, avšak žalovaný konstatoval, že z obsahu správního spisu nelze bez dalšího učinit závěr, že by ze strany kyrgyzských státních orgánů mělo být vůči nezletilému cíleně a intenzivně postupováno jakkoliv diskriminačně či nepřiměřeně tvrdě. Žalovaný neshledal ani skutečné nebezpečí, že by žalobce mohl být vystaven mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Kromě toho z vyžádaných zpráv o zemi původu vyplývá, že v Kyrgyzstánu se již nevykonávají tresty smrti. Ze shromážděných informací o zemi původu také podle žalovaného neplyne, že by žalobce prostřednictvím svých zákonných zástupců neměl v případě potřeby možnost požádat o ochranu státní orgány či že by mu byla ochrana odepřena. S odkazem na odůvodnění rozhodnutí v řízeních o žádostech rodičů žalobce dospěl žalovaný k závěru, že žalobci, resp. jeho rodičům, nehrozí cílené pronásledování ani vážná újma v zemi původu, a protože jeho rodičům nebyla udělena mezinárodní ochrana, neshledal ani důvod k udělení mezinárodní ochrany žalobci.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), ve které poukazoval na to, že jeho rodiče ze země původu uprchli po násilných událostech z června 2010 etnicky zaměřených proti občanům uzbecké menšiny, přičemž toto násilí bylo podporováno státními orgány a etnické napětí je v zemi neustále přítomné. Žalobce uvedl, že odůvodněnost jeho strachu z pronásledování v Kyrgyzstánu je dána mimo jiné tím, že se v této zemi za poslední léta odehrály již dva výbuchy protiuzbeckého násilí a neexistuje důvod se domnívat, že by v budoucnu nedošlo k dalším takovým násilnostem, zvláště když i tehdejší komisař pro národnostní menšiny Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě Knut Vollebæk v říjnu 2012 uvedl, že „*důvody červnových událostí nejsou vymýceny*“. Uzbeky je každopádně třeba podle žalobce označit za menšinu, která je kyrgyzským státem systematicky diskriminována.

[3] Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí je ohledně stěžejní otázky, zda mu hrozí jako Uzbekovi v případě příjezdu do Kyrgyzstánu pronásledování a vážná újma, v podstatě nepřezkoumatelné, neboť zčásti žalovaný argumentuje vysloveně chybně tím, že dosud se nezletilý žalobce, narozený na území ČR, nestal obětí pronásledování, a zčásti žalovaný pouze obecně odkazuje na zprávy o situaci v Kyrgyzstánu, aniž by však bylo zřejmé, jaké informace z nich vyčetl a jak tyto informace následně vyhodnotil. Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí argumentuje odůvodněními rozhodnutí týkajících se jeho rodičů, aniž by však bylo konkrétní a v tomto bodě přezkoumatelné, a aniž by vzalo v potaz, že situace v Kyrgyzstánu se za uplynulé 2 roky, které od vydání rozhodnutí o žádostech rodičů uplynuly, mohla vyvinout. Podle žalobce závěr, že příslušníkům uzbecké menšiny nehrozí obecně v Kyrgyzstánu pronásledování ani vážná újma, je s obecně známými skutečnostmi o postavení uzbecké menšiny v Kyrgyzstánu v rozporu, přičemž žalobce odkázal mj. na zprávy Human Rights Watch z roku 2013 a 2016, zprávu Ministerstva zahraničí USA z roku 2015 a na skutečnosti vyplývající z několika rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věcech vedených proti Rusku.

pokračování

[4] Žalobce dále upozornil na to, že jeho otec je obviněn z účasti na nepokojích a hrozí mu tedy trestní stíhání; v Kyrgyzstánu však nejenže neexistují záruky spravedlivého procesu, ale naopak existují obecně přijímané důkazy o mučení (nejen) uzbeckých zadržených. Uvedený názor je podle žalobce podpořen i rozsudkem ESLP ze dne 16. 10. 2012 ve věci *Makhmudzhan Ergashev* proti Rusku, ve kterém ESLP vyslovil, že pokud by etnický Uzbek, který má kyrgyzskou státní příslušnost, byl vydán do Kyrgyzstánu, představovalo by to porušení čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (zákaz mučení a jiného nelidského či ponižujícího zacházení, včetně zákazu poslat osobu do míst, kde jí hrozí toto nebezpečí). Jemu i celé rodině hrozí při návratu do vlasti riziko opětovného pronásledování či vážné újmy. Tvrzení, že rodinní příslušníci nezletilého nemají trvalé vazby na území České republiky je nezdůvodněné a nesprávné, neboť za dobu dlouhého azylového řízení již řada vazeb jak rodičů nezletilého, tak i jeho starší sestry vznikla.

[5] Městský soud žalobu výše uvedeným rozsudkem ze dne 15. 3. 2018 č. j. 2 Az 44/2016 - 51, zamítl, přičemž nejprve poukázal na to, že důvody udělení mezinárodní ochrany žalobci se odvíjejí od důvodů uplatněných jeho rodiči v řízeních před žalovaným, a vzhledem k tomu, že nebyly zjištěny důvody pro udělení mezinárodní ochrany rodičům, nebyly zjištěny ani důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobci.

[6] Městský soud dále upozornil na to, že žalobce ani jeho rodiče nevyvíjeli ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Nepokoje, kvůli kterým museli rodiče žalobce uprchnout ze země, nebyly podle městského soudu svou povahou na rodiče žalobce cíleny z azylově relevantních důvodů. Městský soud v tomto smyslu odkázal také na odůvodnění rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2014 č. j. OAM-343/ZA-ZA06-P10-2011, týkající se otce žalobce, jež bylo městským soudem přezkoumáváno ve věci vedené pod sp. zn. 2 Az 14/2014, a žaloba byla zamítnuta.

[7] Dále městský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se situace v Kyrgyzstánu, zejména na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 2 Azs 224/2014 - 41. Zároveň městský soud označil odkaz žalobce na rozsudek ESLP ve věci *Ergashev proti Rusku* ze dne 16. 10. 2012, stížnost č. 49747/11, jakož i na další rozhodnutí ESLP, za nepřípadný, neboť v projednávané věci, na rozdíl od odkazovaného rozsudku, nebyl otec žalobce kyrgyzskými státními orgány trestně stíhán, v důsledku čehož neprobíhalo ani extradiční řízení.

[8] Soud vyslovil souhlas s názorem žalovaného, že žalobce neuvedl a že ani správním orgánem nebyly zjištěny žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Z obsahu správního spisu nelze dle názoru městského soudu dovodit, že by žalobce prostřednictvím svých zákonných zástupců neměl v případě potřeby možnost požádat o ochranu státní orgány v zemi původu. Městský soud odkázal také na možnost vnitřního přesídlení, neboť ze správního spisu dle něj vyplývá, že situace na severu země je klidnější než na jihu. Měli-li rodinní příslušníci žalobce v zemi původu problémy, byť i s policií, měli se obrátit na vnitrostátní orgány. Jak vyplývá ze shromážděných informací o zemi původu, je možno se obrátit na Ministerstvo vnitra Kyrgyzstánu, popř. anonymně zavolat na linku důvěry

tohoto ministerstva, občané mají rovněž možnost obrátit se na Generální prokuraturu Kyrgyzstánu či na ombudsmana. Soud rovněž podotkl, že jednání, kterému otec žalobce dle svého tvrzení v Kyrgyzstánu čelil, nedosahuje potřebné intenzity, aby spadalo pod § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud dosud podle názoru stěžovatele ve své judikatuře neřešil otázku situace uzbecké menšiny na jihu Kyrgyzstánu po červnových událostech roku 2010 a stěžovatel i z tohoto důvodu pokládá svou kasační stížnost za přijatelnou.

[11] Žalovaný podle názoru stěžovatele nevysvětlil, proč zohlednil pouze vybrané zprávy o zemi původu a proč se také vůbec nezabýval jeho dosavadní integrací do české společnosti, když se v ČR narodil. Stěžovatel poukázal rovněž na to, že městský soud převzal z větší části odůvodnění z rozsudku městského soudu ve věci jeho otce vedené pod sp. zn. 2 Az 14/2014 s tím, že se s ním ztotožnil a nemá, co by k němu dodal, a jeho vlastní odůvodnění je příliš stručné a z věcného hlediska pouze parafrázuje text rozhodnutí žalovaného ve stěžovatelově věci či ve věcech jeho rodičů.

[12] Stěžovatel dále vytkl městskému soudu, že nevyhodnotil pogrom Kyrgyzů proti uzbecké menšině v červnu 2010 ani následné vyšetřování těchto událostí kyrgyzskou policií (včetně násilí na otci i matce stěžovatele) jako pronásledování z důvodu národnosti a že se k této stěžejní otázce vlastně vůbec jednoznačně nevyjádřil.

[13] Tvrzení v bodě 17 napadeného rozsudku, že znásilnění stěžovatelovy matky neproběhlo z azylově relevantních důvodů, je dle stěžovatele zcela neudržitelné. Matka stěžovatele se stala obětí znásilnění a dalšího násilí ze strany Kyrgyzů, a to proto, že je uzbecké národnosti. Stěžovatel se domnívá, že jak z obsahu spisu, tak z obecně známých skutečností jasně vyplývá, že právě etnicita byla důvodem násilí Kyrgyzů proti Uzbekům v červnu 2010 a je i nadále důvodem (přinejmenším) nepříznivého zacházení kyrgyzského státu s příslušníky uzbecké menšiny. S ohledem na situaci v zemi původu se nelze ani domnívat, že by v budoucnosti k podobným etnickým konfliktům nemohlo znovu dojít. Ani žalovaný ani městský soud tento jednoznačný závěr nejenže nevyvrátili, ba se k této otázce ani jasně nevyjádřili (ač šlo o stěžejní žalobní námitku) a soud setrval na nejasných formulacích, kterými své zamítnutí zdůvodnil. Nejasná formulace v bodě 17 napadeného rozsudku, tj. že znásilnění stěžovatelovy matky nebyl „*čin svojí povahou cílený, systematický vůči osobě matky žalobce právě z azylově relevantních důvodů*“, je předně bizarní co do úvahy o tom, nakolik znásilnění může být činem systematickým nebo může nebýt činem cíleným vůči určité osobě. Každopádně i jen jeden akt znásilnění je dostatečně závažný na to, aby naplnil definici pronásledování; o tom, že šlo o akt z důvodu etnicity, nelze vzhledem k výše uvedenému pochybovat.

[14] Městským soudem citovaná judikatura týkající se Kyrgyzstánu navíc není pro projednávanou věc přiléhavá. V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015,

pokračování

č. j. 2 Azs 224/2014 - 41 (které nebylo meritorním rozhodnutím, nýbrž usnesením odmítajícím kasační stížnost pro nepřijatelnost), šlo o situaci žadatele o mezinárodní ochranu, který sám nebyl Uzbekem, nýbrž Kyrgyzem, pouze jeho matka se provdala za Uzbeka. Tato situace tedy byla zásadně odlišná od situace stěžovatele, který má uzbeckou národnost, zatímco v onom případě *„[u]zbeckou národnost otčíma je podle zdejšího soudu třeba posuzovat perspektivou ust. § 12 zákona o azylu jako podružnou, neboť stěžovatel není Uzbek a povaha jeho problémů odpovídá pronásledování ze strany soukromých osob z důvodů zřetele hodných v konkrétním případě stěžovatele, nikoliv z důvodu obecného pronásledování skupiny Kyrgyzů příbuzných s Uzbeky“*.

[15] V usnesení ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 Azs 27/2011 - 66, Nejvyšší správní soud řešil případ rodiny, která byla ruské národnosti (tedy nikoli uzbecké), opustila Kyrgyzstán dávno před rokem 2010 a v azylovém řízení tedy nenamítala hrozbu cílené represe kyrgyzských úřadů vůči nim, nýbrž spíše jen neklidnou situaci, která by mohla po červnových událostech roku 2010 nadále pokračovat.

[16] V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2011, č. j. 4 Azs 29/2010 - 42, šlo o situaci občana Kyrgyzstánu, který se sám k uzbecké národnosti nehlásil a zemi opustil již v roce 2008 z jiných důvodů a ostatně i Nejvyšším správním soudem přezkoumávaný rozsudek krajského soudu byl vydán ještě před červnovými událostmi roku 2010. Nejvyšší správní soud se navíc i v tomto nikoli meritorním usnesení vyjadřoval pouze k otázce, zda nová situace může odůvodnit udělení doplňkové ochrany, a nikoli k obecné situaci uzbecké menšiny ve vztahu k udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[17] Pokud jde o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, publ. pod č. 2290/2011 Sb. NSS, tak v tomto případě šlo o kyrgyzskou občanku uzbecké národnosti, ovšem otázku pronásledování z důvodu příslušnosti k uzbecké menšině vznesla tato stěžovatelka teprve v kasační stížnosti, které Nejvyšší správní soud vyhověl z jiných důvodů (hrozba pronásledování z důvodů polygamie a domácího násilí).

[18] Z uvedeného tedy vyplývá, že městským soudem citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu (s jednou výjimkou) nepodporuje závěr městského soudu o tom, že Uzbekové v Kyrgyzstánu nečelí pronásledování ani hrozbě vážné újmy, a zejména se nezabývá okolnostmi pronásledování Uzbeků v roce 2010.

[19] Dále se stěžovatel zaměřil na otázku stíhání jeho otce a aplikaci rozsudku ESLP ve věci Ergashev. Podle jeho názoru formální nezahájení pátrání či trestního stíhání či dokonce extradičního řízení nemůže být argumentem pro nepoužitelnost závěrů z rozsudku ESLP ve věci Ergashev na jeho případ, potažmo na případ jeho otce. Bezprostřední příčinou útěku rodičů z Kyrgyzstánu byla zpráva od děda stěžovatelova otce, že se o něj kyrgyzská policie zajímá. Za této situace nemůže žalovaný (ani soud, který tak vlastně ani nečiní) tvrdit, že má za prokázané, že se o stěžovatelova otce kyrgyzská policie nezajímá a že mu tedy žádné nebezpečí od kyrgyzských úřadů nehrozí; z těchto důvodů je třeba na věc vztáhnout i rozsudek ESLP ve věci Ergashev.

[20] Stěžovatel konečně nesouhlasí s názorem městského soudu o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele v zemi původu – nejenže jemu i jeho rodičům z důvodu etnické příslušnosti hrozí pronásledování přímo kyrgyzským státem, ale z novějších zpráv o zemi původu vyplývá naprostá neúčinnost právních prostředků ochrany kyrgyzského práva, a to zejména vůči Uzbekům v souvislosti s událostmi z roku 2010. Stěžovatel přitom odkázal na body 7 a 8 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2018, č. j. 4 Azs 52/2018 - 27. Zároveň městský soud neprovedl žádný test přiměřenosti tak, jak ho vyžaduje judikatura Nejvyššího správního soudu, viz např. rozsudek ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016 - 94.

[21] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu z těchto důvodů zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[22] V podání doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 17. 8. 2018 stěžovatel dále upozornil na to, že rozsudkem ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, Nejvyšší správní soud zrušil ve věci matky stěžovatele jak rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, přičemž stěžovatel na podporu svých kasačních námitek citoval vybrané pasáže z uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z této argumentace dle názoru stěžovatele vyplývá, že ani závěry žalovaného v rozhodnutí týkajícím se stěžovatele nemohou obstát, a to jednak z toho důvodu, že i stěžovatel jakožto etnický Uzbek může mít nárok na udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, popřípadě na doplňkovou ochranu dle § 14a téhož zákona, anebo přinejmenším mohou mít závěry týkající se matky stěžovatele vliv na možnost udělení mezinárodní ochrany z důvodu sloučení rodiny dle § 13 nebo § 14b zákona o azylu. Stěžovatel rovněž dodal, že dle telefonické informace poskytnuté Nejvyšším správním soudem jeho právnímu zástupci byl rovněž ve věci jeho nezletilé sestry, vedené Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 7 Azs 163/2018, vydán zrušující rozsudek.

[23] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na napadený rozsudek městského soudu a na své rozhodnutí, se kterými se ztotožnil, a navrhl odmítnutí či zamítnutí kasační stížnosti.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[24] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[25] S ohledem na skutečnost, že, jak uvedl stěžovatel, Nejvyšší správní soud již rozhodoval v obdobné věci nezletilé sestry stěžovatele, Nejvyšší správní soud ohledně přijatelnosti a důvodnosti kasační stížnosti stěžovatele v nyní posuzované věci plně odkazuje na tento rozsudek ze dne 16. 8. 2018, č. j. 7 Azs 163/2018 - 44:

pokračování

„[24] Vzhledem k tomu, že se v projednávané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele". O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[25] Stěžovatelka v tomto případě namítá, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře neřešil otázku situace uzbecké menšiny na jihu Kyrgyzstánu po červnových událostech roku 2010, a stěžovatelka proto pokládá svou kasační stížnost za přijatelnou. V kasační stížnosti dále pečlivě odůvodnila, proč rozhodnutí, na která odkázal městský soud, nejsou přiléhavá pro projednávanou věc a proč je skutkový stav v její věci odlišný. Nejvyšší správní soud se s jejím názorem ztotožnil. V usnesení ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 Azs 27/2011 - 66, se Nejvyšší správní soud zabýval žádostí o mezinárodní ochranu uprchlíků z Kyrgyzstánu, avšak ruské, resp. kazašské národnosti, přičemž bylo zřejmé, že žadatelé ze země uprchli několik let před nepokoji z roku 2010. Otázkou povahy nepokojů v roce 2010 se zdejší soud zabýval pouze s ohledem na hrozbu vážné újmy při návratu do země původu, zároveň v tomto kontextu upozornil také na konflikty na jihu země. Ani v usnesení ze dne 26. 1. 2011, č. j. 4 Azs 29/2010 - 42, či v rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, publ. pod č. 2290/2011 Sb. NSS, se Nejvyšší správní soud nezabýval otázkou nepokojů v roce 2010. Rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 2 Azs 224/2014 - 41, nelze aplikovat na projednávanou věc, protože etnický kontext v citované věci je výrazně slabší, když uzbecké národnosti byl pouze stěžovatelův otčím. Kromě toho v citovaném usnesení zdejší soud sice nevyhodnotil situaci v Kyrgyzstánu v roce 2010 jako „natolik závažnou, aby sama o sobě vylučovala účinné řešení problémů", *avšak upozornil, že* „nedostatky s vymáháním práva v Kyrgyzstánu je třeba posuzovat s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu".

[26] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se kasační stížnost dotýká právních otázek, které nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a že je proto přijatelná.
[27][...]

[28] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí městského soudu skutečně nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

[29] Otázkou přezkoumatelnosti rozhodnutí správních soudů se Nejvyšší správní soud zabýval ve své judikatuře opakovaně. Bylo tomu tak např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS, v němž vyložil, že „za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné“. *Nejvyšší správní soud též vyslovil v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, že pokud* „z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“. *Judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS) je jinak společný závěr, že* „není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka řízení klíčovou, na níž je postaven základ jeho žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá“. *Obdobně judikoval i Ústavní soud, který konstatoval, že* „[s]oudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny“ *(srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08).*

[30] Po přezkoumání napadeného rozsudku však Nejvyšší správní soud shledal, že splňuje výše uvedené předpoklady a je přezkoumatelný. Městský soud se v něm vypořádal s námitkami stěžovatelky a své závěry odůvodnil. Zároveň nepřezkoumatelnost nemůže samo o sobě způsobit ani převzetí určité pasáže z rozhodnutí žalovaného, když ji městský soud doprovodil svým vysvětlením, proč se s těmito závěry ztotožňuje a proč na ně odkazuje.

[31] Následně tedy Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení kasační stížnosti pohledem § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[32] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatelka je nezletilé dítě, které se narodilo svým rodičům uzbecké národnosti a kyrgyzské státní příslušnosti. Na situace takových žadatelů o mezinárodní ochranu dopadá městským soudem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57, publ. pod č. 1943/2009 Sb. NSS, podle něhož „žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou v případě rodinných příslušníků zpravidla vzájemně provázané a dotýkají se rodiny jako celku. Postavení dítěte žádajícího o

mezinárodní ochranu se přitom ve většině případů odvíjí od postavení rodičů žádajících o udělení mezinárodní ochrany. V případě stěžovatelky, která se narodila na území České republiky a důvody své žádosti o mezinárodní ochranu odvozovala od důvodů svých rodičů, kterým byly žádosti o azyl příslušnými správními orgány zamítnuty, tak bylo na místě i v jejím případě legitimně očekávat zamítavé rozhodnutí správního orgánu.“ *Stěžovatelčina žádost o mezinárodní ochranu je tedy úzce navázána jednak na žádost jejího otce (projednávána před zdejším soudem pod sp. zn. 8 Azs 86/2018) a jednak na žádost její matky. Její žádost o mezinárodní ochranu žalovaný také zamítl a následnou žalobu taktéž zamítl městský soud. Nejvyšší správní soud ovšem rozsudkem ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, zrušil jak rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V nyní projednávané věci proto Nejvyšší správní soud ve stručnosti vychází z tohoto nedávného zrušujícího rozsudku ve věci stěžovatelčiny matky, od níž se odvíjí stěžovatelčino vlastní postavení z hlediska mezinárodní ochrany.*

[33] Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je podmínkou, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

[34] Proti posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu stěžovatelka žádným způsobem nebrojila, ani netvrdila, že by ona sama či její rodiče aktivně uplatňovali svá politická práva a svobody a že by na základě toho docházelo k jejich pronásledování. Její výhrady k posouzení možnosti udělení azylu směřovaly proti rozhodnutí žalovaného neudělit jim azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, konkrétně proti nesprávně a nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu, který vedl k vyvození nesprávných závěrů žalovaného a městského soudu.

[35] Ve vztahu ke stěžovatelčině matce přitom Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 Azs 162/2018 - 47 dospěl na základě konfrontace zpráv o zemi jejich původu s její osobní výpovědí, tak jak byla zaznamenána žalovaným, který její azylový příběh nijak nezpochybnil, [k závěru,] *že matka stěžovatelky mohla být obětí pronásledování, a to právě z důvodu své uzbecké národnosti. V daném ohledu tedy Nejvyšší správní soud shledal důvodnými námitky stěžovatelky poukazující na nedostatečné zjištění skutkového stavu ze strany žalovaného a následně městského soudu a nedostatečné zhodnocení mj. opodstatněnosti jejich strachu z pronásledování.*

[36] Matka stěžovatelky přitom jasně deklarovala, že důvodem jejích potíží a potíží celé její rodiny byla jejich příslušnost k etnické skupině Uzbeků, k níž patří i stěžovatelka sama, což jednoznačně vyplývá i ze správního spisu. Žalovaný se ovšem ve svém rozhodnutí tímto důvodem pronásledování fakticky vůbec nezabýval. Uvedenou chybu nezhojil ani městský soud, který v bodě 12 rozsudku uvedl, že předmětné jednání nebylo svojí povahou cílené a systematicky zaměřené vůči matce stěžovatelky z azylově relevantních důvodů, takže matkou stěžovatelky popsané události nelze vyhodnotit jako hrozbu pronásledování. Takový přístup odporuje podle názoru Nejvyššího správního soudu dosud nikým nezpochybňovanému popisu

událostí ze strany matky stěžovatelky, jejichž součástí bylo etnickou záští motivované kruté fyzické násilí, včetně sexuálního, zničení majetku, to vše bez patřičného zásahu přítomných státních bezpečnostních složek, možná naopak s jejich podporou. Není zjevné, jaké další podmínky by musely být podle městského soudu splněny, aby šlo o pronásledování z důvodu národnosti. V napadeném rozsudku se přesto městský soud opomenutou kategorií „pronásledování z důvodu národnosti" vůbec nezabýval a chybu žalovaného tak nijak nenapravil.

[37] S ohledem na zprávy ze země původu založené ve správním spise a citované výše tak lze dospět k závěru, že stěžovatelka má jako příslušnice uzbecké národnosti, stejně jako její matka, odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu své národnosti, přičemž takové obavy jsou odůvodněné násilnými akty, jimž byla podle svého nikým nezpochybněného azylového příběhu vystavena jak matka stěžovatelky, tak její otec a jeho děd a které vedly také ke zničení jejich majetku a k odchodu jejích rodičů ze země původu.

[38] Nejvyšší správní soud se neshoduje s městským soudem ani v posouzení možnosti přesídlení rodiny stěžovatelky do jiné části Kyrgyzstánu, kterou se městský soud zabýval v bodě 25 svého rozsudku. Při posuzování otázky, zda lze předpokládat, že by stěžovatelka mohla nalézt účinnou vnitrostátní ochranu před pronásledováním v jiné části země původu, je třeba vyjít z § 2 odst. 10 zákona o azylu ve znění účinném do 17. 12. 2015, podle něhož „za pronásledování nebo vážnou újmu se nepovažuje, vztahuje-li se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá opodstatněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmou" *(dnes obdobně § 2 odst. 7)* [pozn. NSS: na případ stěžovatele v nyní posuzované věci sp. zn. 5 Azs 143/2018 se již v plném rozsahu použije zákon o azylu ve znění účinném od 18. 12. 2015].

[39] Jak vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2016, č. j. 1 Azs 113/2016 - 29, v případě zjišťování možnosti vnitrostátní ochrany žadatele je nutné posoudit splnění všech podmínek, které z citovaných ustanovení dovodila judikatura Nejvyššího správního soudu, přičemž „[p]odle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93 (publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS) je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení." *Z rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, pak vyplývá, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria:* „(1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v

pokračování

jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.“

[40] Takové posouzení však městský soud ani žalovaný neprovedli a jeho tvrzení o možnosti vnitřního přesídlení, které nebylo nijak odůvodněno, tak není přesvědčivé. Navíc ze zpráv ve správním spise vyplývá, že jakkoliv je etnickými nepokoji nejvíce zasažena právě oblast na jihu země, odkud rodiče stěžovatelky uprchli, k pronásledování etnických Uzbeků dochází po celé zemi. Bylo nutno hodnověrně posoudit, zda je tato vnitrostátní ochrana v jiné části země opravdu reálná a fakticky proveditelná.

[41] Nejvyšší správní soud k těmto závěrům dospěl na základě svého předchozího rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, kterým vyhověl kasační stížnosti stěžovatelčiny matky. Naopak se již samostatně v této věci nezabýval otázkou pronásledování stěžovatelčina otce, která je posuzována v samostatném řízení vedeném u tohoto soudu pod sp. zn. 8 Azs 86/2018.“

[26] Z uvedeného vyplývá, že nezletilý stěžovatel se nachází v obdobné situaci jako stěžovatelka (jeho nezletilá sestra) v citované věci. S ohledem na obdobné skutkové okolnosti a na zrušení rozhodnutí ve věcech matky a sestry stěžovatele ze zcela jednoznačně formulovaných důvodů neshledal Nejvyšší správní soud žádný důvod se od těchto závěrů v nyní posuzované věci jakkoliv odchýlit.

IV.
Závěr a náklady řízení

[27] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek městského soudu. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2016, č. j. OAM-4/ZA-P07-P16-2016, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[28] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel neměl náklady se zaplacením soudních poplatků, neboť žadatel o mezinárodní ochranu je v soudních řízeních ve věcech mezinárodní

ochrany od placení soudního poplatku podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen.

[29] Stěžovatel však vynaložil náklady na právní zastoupení. V řízení před městským soudem i v řízení před Nejvyšším správním soudem byl stěžovatel zastoupen advokátem Mgr. Pavlem Čižinským. Proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[30] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3 x 3100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před městským soudem činí 10 200 Kč.

[31] Dále stěžovateli přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem činí 3400 Kč.

[32] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 13 600 Kč. K jejímu uhrazení stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. srpna 2018

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu